

25.10.2021

Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) CEF-liikennehaun tukihakemusten Environmental Compliance File -lomakkeen hyväksyttämisen prosessi ympäristöministeriössä

Taustaa

CEF-liikennehaussa (CEF = Connecting Europe Facility, Verkkojen Eurooppa) voidaan hakea tukea selvityksille (studies), maatöitä sisältäville selvityksille (studies with physical interventions) tai toteutushankkeille (works). Mikäli kyseessä on selvityshanke, hankkeen ympäristömääräystenmukaisuutta ei tarvitse arvioida. Muussa tapauksessa tarvitaan ympäristöviranomaisten hyväksyntä eli hakijan tulee toimittaa Environmental Compliance File allekirjoitettavaksi ja leimattavaksi ympäristöministeriöön (YM). Hakijoita suositellaan perehtymään Environmental Compliance File -lomakkeen sisältöön jo hyvissä ajoin tukihakemusta suunniteltaessa.

Environmental Compliance File -lomakkeen täyttäminen

Hakija vastaa kokonaisuudessaan Environmental Compliance File -lomakkeen täyttamisestä. Lomakkeen huolelliseen täyttöön tulee kiinnittää erityistä huomiota. Puutteelliset tai korjattavat lomakkeet palautetaan täydennettäväksi. Hakijan tulee toimittaa YM:lle Environmental Compliance File -lomakkeen arvioinnin tueksi yleiskuvaus hankkeesta sekä toimivaltaisen viranomaisen eli ELY-keskuksen lausunto vesipuitedirektiivin ja Natura 2000 -määräysten mukaisuudesta sekä tarvittaessa päätös tai kannanotto YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen. YM neuvoo tarvittaessa ELY-keskuksen päätösten tai kannanottojen tarpeesta.

Hakijan ELY-keskukselle tekemässä lausuntopyynnössä tulee huomioida, että osaluista (vesipuitedirektiivi, YVA, Natura 2000) vastaavat ELY-keskuksessa eri viranomaiset. Yhteydenotto osoitetaan ELY-keskuksen ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä vesien- ja merenhoidon tehtäviä hoitaville yksiköille sekä YVA-yhteysviranomaiselle.

ELY-keskuksen kannanotot vesipuitedirektiivin ja Naturan osalta voivat sisältyä samaan lausuntoon. YVA-päätös on erillinen, YVA-lain ja -asetuksen mukainen asiakirja. Asiakirjojen hankkimiseen tulee varata riittävästi aikaa mm. viranomaisten lakisääteisten käsittelyaikojen vuoksi.

Environmental Compliance File -lomakkeen sisällön tarkistaminen

Environmental Compliance File -lomake ja sen arvioinnissa tarvittava yllä mainittu aineisto tulee toimittaa YM:lle kansallista aikataulua noudattaen, usein noin kuukausi ennen hakemusten lopullista jättöpäivää komissiolle. Tarkempi kansallinen aikataulu ilmoitetaan hakukohtaisesti Traficom:n nettisivuilla. YM tarkistaa jokaisen hakemuksen Environmental Compliance File -lomakkeen kokonaisuudessaan Suomen lainsäädännön näkökulmasta, myös ne kohdat, jotka eivät erikseen edellytä ministeriön allekirjoitusta. Lomakkeen tarkastukseen osallistuu YM:ssä useita asiantuntijoita, minkä vuoksi tarkistuskierros vie aikaa. Tarkistettavat kohdat ovat seuraavat:

- **Compliance with the EIA Directive (2011/92/EU)- Ympäristövaikutusten arviointi / YVA-direktiivi**

Arvioidaan, kuuluuko hanke YVA-direktiivin liitteen I tai liitteen II mukaisiin hankkeisiin. tai ei mihinkään näistä:

- YVA-direktiivin liitteen I hankkeet ovat hankkeita, joihin sovelletaan YVA-menettelyä ja ne sisältyvät kaikki YVA-lain hankeluetteloon. Hakemukseen liitetään linkki YVA-selostuslausuntoon/perusteltuun päätelmään tai kyseinen asiakirja sähköisessä muodossa.
- YVA-direktiivin liitteen II hankkeisiin YVA-menettelyä voidaan soveltaa tapauskohtaisesti ELY-keskuksen päätöksellä. Liitteen II hankkeissa Environmental Compliance File -lomakkeeseen liitetään toimivaltaisen viranomaisen eli alueellisen ELY-keskuksen antama YVA-päätös siitä, että YVAa sovelletaan tai ei sovelleta.
 - Mikäli hankkeeseen on sovellettu YVA-menettelyä, liitetään hakemukseen päätöksen lisäksi linkki YVA-selostuslausuntoon/perusteltuun päätelmään tai kyseinen asiakirja sähköisessä muodossa.
 - Mikäli liitteen II hankkeesta ei ole tehty yksittäispäätöstä tai hanke on muuttunut annetun päätöksen jälkeen, tarvitaan ELY-keskuksen YVA-yhteysviranomaiselta päätös asiasta. Lakisääteinen määräaika päätöksen antamiselle on kuukausi siitä, kun ELY-keskus on saanut hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista riittävät tiedot (vrt. YVA-asetus 277/2017 1 §). Mikäli ELY-keskus ei tee YVA-päätöstä hankkeesta ympäristövaikutusten ilmeisen vähäisyyden vuoksi, liitetään kyseinen ELY-keskuksen kannanotto perusteluineen Environmental Compliance File -lomakkeen liitteeksi.

- **Compliance with the SEA Directive (2001/42/EC) - Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi / SOVA-direktiivi**

SOVA-direktiivissä tarkoitettu ympäristöarviointi tehdään Suomessa kaikista maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) (MRL) mukaisista kaavoista, vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisista vesienhoitosuunnitelmista ja merenhoitosuunnitelmasta sekä suunnitelmista ja ohjelmista, jotka on lueteltu SOVA-asetuksen (347/2005) 1 §:ssä. Kaavoituksessa noudatetaan MRL:n kaavojen vaikutusten arviointia koskevia säännöksiä ja arvioinnin tulokset esitetään kaavaselostuksessa. Muiden edellä mainittujen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista ja siinä laadittavasta ympäristöselostuksesta säädetään SOVA-laissa (200/2005).

Hakijan tulee selvittää SOVA-direktiivin soveltamisen osalta hanketta koskevat voimassa olevat suunnitelmat ja ohjelmat, ja niissä tehdyt vaikutusten arvioinnit, mukaan lukien MRL:n mukaiset kaavat ja niiden yhteydessä tehdyt hanketta koskevat vaikutusten arvioinnit. Kaavojen osalta hankkeen vaikutuksia on voitu arvioida tarkentuen useammalla kaavatasolla. Jos hankkeen suunnittelua ja toteutusta ohjaa oikeusvaikutteinen yleis- tai asemakaava, ja vaikutusten arviointi on tehty näiden yhteydessä, ei mahdollista maakuntakaavaa tarvitse käsitellä hakemuksessa erikseen. Hankealuetta koskeva maakuntakaava on kuitenkin syytä mainita, jos vaikutusten arviointi on pääasiassa tehty maakuntakaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta riippuen kohdassa voi olla tarpeen mainita myös muita hanketta koskevia ympäristöarviointia edellyttäviä suunnitelmia ja ohjelmia (esim. vesienhoitosuunnitelma tai merenhoitosuunnitelma).

- **Compliance with the Habitats Directive (92/43/EEC) - Natura 2000 (luontodirektiivi 92/43/EEC)**

Hakemuksessa on arvioitava Natura-alueita todennäköisesti merkittävästi heikentävien hankkeiden ja suunnitelmien vaikutukset. Hakemukseen liitetään myös kartta lähimmistä Natura-alueista suhteessa hankealueeseen. YM:lle toimitetaan alueellisen ELY-keskuksen lausunto Natura-arvioinnista/-tarvearviosta¹ tai kannanotto hankkeen mahdollisista vaikutuksista Natura-verkostolle. Mikäli hankkeessa on toteutettu YVA-menettely, on Natura-arviointi voinut sisältyä siihen.

- **Compliance with the Water Framework Directive (2000/60/EC) - Vesipuitedirektiivi**

Hakemuksessa on arvioitava vesipuitedirektiivin toteutumista ja hankkeen vaikutusta pinta- ja pohjavesiin. YM:lle toimitetaan alueellisen ELY-keskuksen lausunto hankkeen mahdollisista vaikutuksista vesipuitedirektiivin toimeenpanoon.

Yhteyshenkilö ympäristöministeriössä

Erityisasiantuntija Minna Torkkeli
minna.torkkeli@gov.fi
+358 295 250 377

¹ ELY-keskus voi katsoa hankkeen edellyttävän Natura-tarvearviota, ja sen perusteella Natura-arviointia. ELY-keskuksen on annettava lausunto Natura-arvioinnista kuuden kuukauden kuluessa.